

Ιερείς της Αχερίτου

Οι πιο κάτω Ιερείς είναι εκείνοι που έζησαν στην Αχερίτου και υπηρέτησαν την εκκλησία για μια ορισμένη περίοδο.

1). Παπαμιχαήλ Δημητρίου

Καταγόταν από τη Δρούσια-Στατό της Πάφου. Μετοίκησε νέος στην Αχερίτου όπου παντρεύτηκε και χειροτονήθηκε. Θεωρείται ο πρώτος Ιερέας της Αχερίτου. Είναι άγνωστο πότε γεννήθηκε. Υπηρέτησε την Εκκλησία μέχρι το 1900 περίπου.

Είχε πέντε παιδιά. Το Δημήτρη Σεππέτη, τον Ιάκωβο Κούελλο, το Φυλαχτή, το Χατζηζαχαρή και τη Χατζηθεοδώρα.

Η κόρη του παντρεύτηκε τον Αντωνάκη Μαντουβάνη της οικογένειας των Μαντουβάνηδων που αναφέρονται ως οι πρώτοι τσιφλικάδες του Χωριού.

Πολλοί απόγονοι του Παπαμιχαήλ ζουν σήμερα. Μεταξύ αυτών οι συγγραφείς του παρόντος βιβλίου Δημήτρης και Αδάμος Παπαδόπουλος εγγονοί του Δημήτρη Σεππέτη.

Είναι σίγουρο ότι ο Παπαμιχαήλ υπηρετούσε την εκκλησία της Αχερίτου κατά το έτος 1855. Απόδειξη το ασημένιο δισκοπότηρο που σώζεται σήμερα στην εκκλησία του Αγίου Δημητρίου στο Συνοικισμό Αγίου Γεωργίου Αχερίτου. Πάνω σ' αυτό είναι χαραγμένα: «Χοργιόν Αχιρίτου, Παπαμιχαήλ-1855.

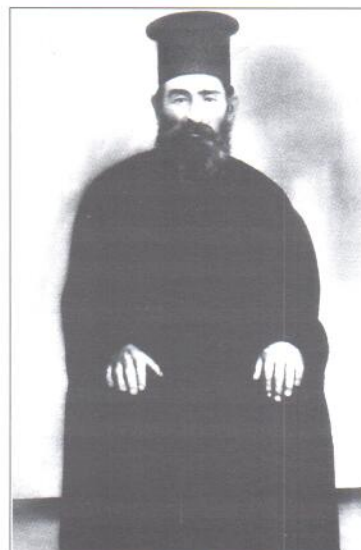
2). Παπαγιάννης Αντωνίου

Υπηρέτησε περίπου ως το 1915. Παιδί του ήταν ο Αντώνης που έγινε αργότερα και αυτός Ιερέας.

3). Παπαντώνης Παπαγιάννη

Γεννήθηκε στην Αχερίτου το 1855-1947. Ήταν γιος του Παπαγιάννη Αντωνίου. Υπηρέτησε την εκκλησία από το 1916 ως το 1944. Μοναδικό παιδί του ήταν ο Γιαννής Παπάντωνη.

Ο Γιαννής Παπάντωνη είχε πολυμελή οικογένεια.

Παπαντώνης Παπαγιάννη

Τρία παιδιά του πήραν μέρος στον αγώνα της ΕΟΚΑ. Οι Μελής, Επιφάνης και Χριστοφής. Ο Μελής ήταν υπεύθυνος του χωριού, ο δε Επιφάνης καταδικάστηκε σε ισόβια δεσμά και εξέτιε την ποινή του σε φυλακές της Αγγλίας μέχρι που αφέθη με άλλους ελεύθερος, με τη συμφωνία Ζυρίχης-Λονδίνου το 1960.

4). Παπαγεώργιος Κωνσταντίνου Μούσκος

Γεννήθηκε το Γενάρη του 1912 και απεβίωσε στις 18/8/2006 σε ηλικία 94 χρονών.

Χειροτονήθηκε στις 5/5/1943.

Είχε τρία παιδιά τον Κωσταντή (απεβίωσε στις 18/9/2003 χτυπημένος από καρκίνο), την Ανδρούλα που ζει στην Αγγλία και τη Μαρίνα που είναι παντρεμένη με τον Αναστάση Μότη και ζει στις Βρυσούλες.

Υπηρέτησε την εκκλησία της Αχερίτου για 31 ολόκληρα χρόνια. Μετά το 1974 χρησιμοποιούσε το δικό του τρακτέρ – καρότσα, για να φέρει τις γριές και τους γέροντες στο εξωκκλήσι του Αγίου Νικολάου όπου και λειτουργούσε μέχρι που χτίστηκε εκκλησία στο συνοικισμό.

Μετά το 1974

Στην προσφυγιά, τρεις νέοι από το χωριό μας χειροτονήθηκαν ιερείς και υπηρετούν την εκκλησία ως εξής:

Πατήρ Χριστόφορος, Τηλλυρία

Πατήρ Ελευθέριος, Δερύνεια

Πατήρ Ανδρέας, Αγ. Γεώργιον Αχερίτου.

Εκκλησίες και Ξωκλήσια

Εκκλησία της Αναλήψεως

Η μεγάλη εκκλησία του χωριού είναι αφιερωμένη στην Ανάληψη του Χριστού. Γιορτάζεται 40 μέρες μετά την Ανάσταση και είναι πάντοτε ημέρα Πέμπτη.

Η εκκλησία αυτή άρχισε να κτίζεται το 1906 και τέλειωσε το 1923. Ιερέας και Πρόεδρος της εκκλησιαστικής επιτροπής ήταν ο τότε ιερέας του χωριού Παπαντώνης Παπαγιάννης. Ταμίας ήταν ο Απόστολος Χαραλάμπους και μεταξύ των εκκλησιαστικών επιτρόπων ο Νικόλας Μαραθοβουνιώτης. Δεν υπάρχουν στοιχεία για άλλους επιτρόπους.

Κτίστες που έκτισαν την εκκλησία ήταν ο πρωτομάστορας Για-

κουμής Κακουλλής και βοηθοί του ο Χατζηθεουλής με τους γιους του Αδάμο και Αποστόλη.

Ο Χατζηθεουλής αργότερα πλήρωσε όλα τα έξοδα για την κατασκευή του εικονοστασίου.

Ψάλτες της εκκλησίας καταγόμενοι από την Αχερίτου ήταν ο Κωνσταντίνος Μούσκος πατέρας του αργότερα ιερέα Παπαγιώργη, ο Θωμάς Χατζιαντώνης, ο Νικόλας Χαραλάμπους, ο Ανδρέας Παρασκευά Τσιέκκας κ.α.

Η εκκλησία της Αναλήψεως εγκαινιάστηκε στις 11 του Οκτώβρη του 1936 από τον Τοποτηρητή του Αρχιεπισκοπικού Θρόνου Κύπρου κ.κ. Λεόντιο.

Κωδωνοστάσι δεν υπήρχε εκτός από ένα μικρό πάνω στη μικρή εκκλησία της Αγίας Μαρίας που βρίσκεται δίπλα από την εκκλησία της Αναλήψεως.

Αργότερα κτίστηκε κωδωνοστάσιο πάνω στη μεγάλη εκκλησία. Δωρητής ήταν ο Χαράλαμπος Γιακουμή Αχεριώτης.

Ο Γκάνις αναφέρει για την Εκκλησία: «Η σύγχρονη εκκλησία του χωριού που είναι αφιερωμένη στην Ανάληψη του Χριστού, περιέχει παλαιές εικόνες μεταξύ των οποίων μια πολύ ενδιαφέρουσα, της Παναγίας του 17ου αιώνα, που μεταφέρθηκε από το ερειπωμένο χωριό της Τραπέζας που βρίσκεται τρία περίπου χιλιόμετρα βόρεια της Αχερίτου. Επίσης στην εκκλησία βρίσκεται η εικόνα του Αγίου Γεωργίου του 1759 και δώδεκα εικόνες των Αποστόλων του 1709 από το εξωκκλήσι του

Αγίου Γεωργίου, εκεί ακριβώς που βρίσκεται τώρα ο Προσφυγικός Συνοικισμός Αγίου Γεωργίου Αχερίτου. Ακόμα υπάρχει μια ασυνήθιστη εικόνα του Αγίου Γεωργίου του σπόρου του 17ου αιώνα».

Οι πιο πάνω εικόνες καθώς επίσης και πολλές άλλες, και μερικά καντήλια μεταφέρθηκαν στο Συνοικισμό και διασώθηκαν, μετά την κατάληψη του χωριού Αχερίτου από τους Τούρκους το 1974.

Μια ομάδα αποτελούμενη από 4 Αχεριώτες το Δημήτρη Παπαδόπουλο, Στυλλή Χριστοφή Κκαμά, Αναστάση Φλουρέντζου και Θεόδουλο Αδάμου, βοηθούμενοι από δυο Άγγλους στρατιωτικούς το Λοχαγό MORRIS και τον οδηγό του, πήγαν στην Αχερίτου με στρατιωτικό λάντροβερ μερικές μέρες μετά την κατάληψή της από τους Τούρκους. Πήγαν στις εκκλησίες της Αναλήψεως και της Αγίας Μαρίνας και μετέφεραν στο Συσκευαστήριο ΣΕΔΙΓΕΠ, το οποίο χρησιμοποιείτο τότε ως πρόχειρο καταφύγιο των προσφύγων, πολλές μεγάλες εικόνες και αρκετά καντήλια, και άλλα ιερά σκεύη.

Αξίζει εδώ να γίνει αναφορά στο συγχωριανό μας Σάββα Χατζηκώστα, ο οποίος πήγαινε στο χωριό αρκετές φορές νωρίς την αυγή και μετέφερε όλα τα εκκλησιαστικά βιβλία, ευαγγέλια και μικρές εικόνες που δεν πρόλαβαν ακόμα τότε οι τούρκοι να αρπάξουν.

Αγία Μαρίνα

Η Αγία Μαρίνα βρίσκεται στον περίβολο της μεγάλης εκκλησίας της Αναλήψεως.

Εδώ υπήρχε παλιός ναός, ο οποίος καταστράφηκε από τους τούρκους και μετατράπηκε σε σταύλο των ζώων. Οι χριστιανοί κάτοικοι δεν είχαν πού να εκκλησιαστούν.

Όταν ο Ανδρόνικος Καρύδης αγόρασε το τσιφλίκι της Αχερίτου από τον τούρκο Αγά γύρω στο 1878 πέρασε σε ελληνικά χέρια.

Ο Ανδρόνικος Καρύδης ήταν από τη Λάρνακα και ήταν δραγομάνος της βασίλισσας της Ουγγαρίας.

Την έλλειψη εκκλησίας λοιπόν στην Αχερίτου φρόντισε να αναπληρώσει ο Καρύδης.

Πήρε άδεια από τον Πασά της Λευκωσίας να κτίσει ένα εκκλησάκι δίπλα από το κτίριο της έπαυλής του για τις θρησκευτικές ανάγκες τόσο της οικογένειάς του όσο και για τις ανάγκες των εργατών στο

κήμα του. Το εκκλησάκι που έκτισε ήταν αφιερωμένο στην Αγία Μαρίνα που σώζεται μέχρι σήμερα έστω κι αν είναι ερειπωμένο και αλειτούργητο από το 1974. Το εκκλησάκι ήταν στολισμένο με εκλεκτές εικόνες, τις οποίες ο Καρύδης αγόρασε από διάφορα σπίτια στην Αμμόχωστο.

Εκκλησία της Τραπέζας

Η εκκλησία της Τραπέζας βρίσκεται 3 περίπου χιλιόμετρα στα Βόρεια της Αχερίτου. Βρίσκεται στο κέντρο του ερειπωμένου χωριού Τράπεζα, που κατάστρεψαν οι Μαμελούκοι το 1425 μ. Χ. Τίποτε δεν σώζεται από το χωριό εκτός από την εκκλησία.

Η εκκλησία στη σημερινή της μορφή είναι τρίκλιτη με δυο τρούλους.

Η σημερινή μορφή της εκκλησίας οφείλεται στην ριζική επισκευή και επέκταση μιας μικρότερης παλαιότερης εκκλησίας που συμπληρώθηκε το 1563, σύμφωνα με μια επιγραφή πάνω από την ανατολική είσοδο του νότιου τοίχου. Της εκκλησίας αυτής σώζονται και η ανατολική και δυτική καμάρα.

Οι τρούλοι έχουν τέσσερα παράθυρα ο καθένας. Η εκκλησία έχει δυο εισόδους τη νότια και τη δυτική.

Πριν το 1974 η εκκλησία βρισκόταν υπό την επίβλεψη και φροντίδα του Τμήματος Αρχαιοτήτων.

(Περισσότερες πληροφορίες αναφέρονται σε άλλες σελίδες του βιβλίου).

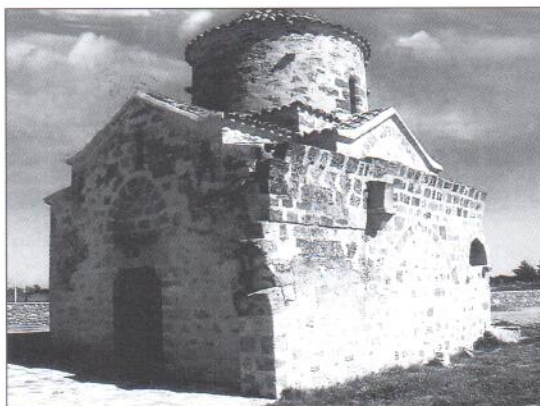
Σημείωση: Πολύ κοντά στην εκκλησία της Τραπέζας υπήρχε το εκκλησάκι της Αγίας Παρασκευής και ο άγιος Αντρόνικος. Και τα δυο αυτά εκκλησάκια καταστράφηκαν ολοσχερώς.

Άγιος Γεώργιος

Η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου βρίσκεται στα ανατολικά της Αχερίτου σε απόσταση 3-4 χιλιομέτρων. Είναι ένα μικρό εκκλησάκι βυζαντινού ρυθμού μονόκλιτο με τρούλο. Ανάγεται στο 15ο – 16ο αιώνα.

Βρίσκεται στη γεωγραφική ζώνη του Φρενάρου, αλλά παραχωρήθηκε ολόκληρη η περιοχή, για να δημιουργηθεί ο σημερινός Προσφυγικός Συνοικισμός που φέρει το όνομα «Άγιος Γεώργιος Αχερίτου».

Το εκκλησάκι βρίσκεται στο Βόρειο άκρο του συνοικισμού.

Όταν καταστράφηκε ο παλαιός οικισμός του Αγίου Γεωργίου στα μέσα του 16ου αιώνα οι εικόνες μεταφέρθηκαν στην Αχερίτου.

Ρίνι ή Ρίνια

Το Ρίνι ήταν αρχαίος οικισμός. Βρισκόταν βορειοανατολικά της Αχερίτου. Εδώ ζούσαν 8-10 οικογένειες γεωργοκτηνοτρόφων που κατοικούσαν την περιοχή αραιά, γύρω στη Λαξιά των Ρινιών. Τα σπίτια ήταν απλά και πρόχειρα και βρίσκονταν στα ψηλότερα μέρη της Λαξιάς ώστε να προστατεύονται από τις πλήμμες του Χειμώνα.

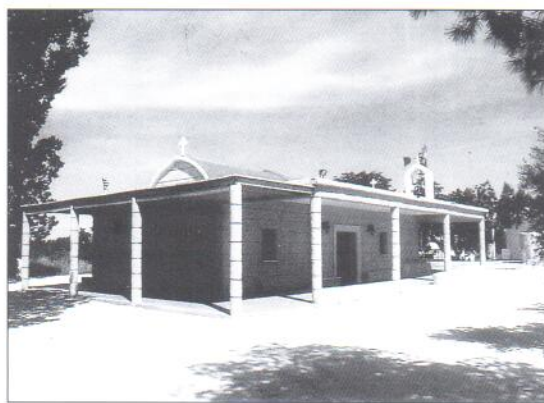
Ο μικρός αυτός οικισμός άρχισε να δημιουργείται μετά το Στροβίλι που βρισκόταν σε απόσταση 1-2 χιλιομέτρων από το Ρίνι.

Οι κάτοικοι του Ρινιού το χειμώνα ασχολούνταν με την γεωργία και τη βοσκή προβάτων, το δε καλοκαίρι ασχολούνταν με κηπευτικά, τα οποία πότιζαν στα κυριότε-

ρα μέρη της Λαξιάς. Έσκαβαν λάκκους βάθους 1-2 μέτρων και με κάδους που έφτιαχναν από το δέρμα ζώων, αντλούσαν το νερό και πότιζαν τα κηπευτικά τους. Προσπαθούσαν έτσι να επιβιώσουν, κατά τα βυζαντινά χρόνια.

Κατά τα φράγκικα χρόνια η ζωή τους άλλαξε προς το καλύτερο.

Το χωριό Ρίνι καθώς επίσης και το γειτονικό του Στροβίλι, είχαν ζωή

κατά τη βυζαντινή και Φράγκικη εποχή, μέχρι το 1425 – 1426 που λεηλατήθηκε η Τραπέζα από τους Μαμελούκους. Οι κάτοικοι των δυο αυτών μικρών χωριών φοβήθηκαν και τα εγκατέλειψαν.

Η εκκλησία στον οικισμό Ρίνι ήταν αφιερωμένη στην Αγία Ειρήνη. Κτίστηκε τα πρώτα φράγκικα χρόνια. Ήταν μια μικρή και άτεχνη εκκλησία μονόκλιτη καμαρωτή με όχι καλά υλικά και με πλατιούς τοίχους των δυο ποδών, της οποίας η στέγη και οι τοίχοι μετά την εγκατάλειψη των κατοίκων δεν άντεξαν και χάλασαν.

Στα ερείπια και θεμέλια της παλιάς εκκλησίας κτίστηκε το 1953 το ξωκκλήσι της Αγίας Ειρήνης που σώζεται μέχρι σήμερα.

Πρωτεργάτες για το κτίσιμό της, ήταν ο Σάββας Χατζηκώστας από την Αχερίτου, ο Μιχάλης Κοσμά Φασαρίας από τον Άγιο Μέμνονα και ο Βασίλης Χατζηπέτρος από τα Στροβίλια.

Κάθε χρόνο στις 5 Μαΐου που γιορτάζει η Αγία Ειρήνη, στο ξωκκλήσι μαζεύεται πολύς κόσμος τόσο από τον Άγιο Γεώργιο Αχερίτου όσο και από τα γύρω χωριά, για να παρακολουθήσει τη θεία λειτουργία και να προσκυνήσει την Άγια εικόνα της.

Μοναστήρι Αγίου Κενδέα

Το μοναστήρι του Αγίου Κενδέα βρίσκεται νότια του χωριού σε απόσταση 5 περίπου χιλιομέτρων από την Αχερίτου πάνω στο δρόμο Αμμοχώστου Λάρνακας.

Σήμερα είναι μοναστήρι καλογραιών. Από τον Αρχιμανδρίτη Κυπριανό (1788) αναφερόταν ως μοναστήρι με 3-4 μοναχούς μόνο.

Από μια καταγραφή της περιουσίας του μοναστηριού που έγινε το 1773 επί Αρχιεπισκόπου Χρυσάνθου, φαίνεται ότι ήταν πολύ φτωχό μοναστήρι. Είχε μονάχα μερικά φτωχά κελιά και λίγη έκταση γύρω από το μοναστήρι.

Είναι άγνωστο πότε κτίστηκε το μοναστήρι. Το αρχαιότερο τμήμα του είναι μικρή μονόκλιτη καμαροσκέπαστη εκκλησία διαστάσεων 11Χ4 μ. περιλαμβανομένης και της κυκλικής αψίδας που βρίσκεται στη βόρεια πλευρά του μοναστηριού.

Αρχικά η εκκλησία ήταν διακοσμημένη με τοιχογραφίες. Σώζονται σήμερα μερικά υπολείμματα. Η τοιχογραφία

που σώζεται κάπως, είναι εκείνη του αρχαγγέλου Μιχαήλ, που χρονολογείται στο 15ο ή 16ο αιώνα.

Από την πιο πάνω τοιχογραφία μπορεί να εξαχθεί το συμπέρασμα ότι η εκκλησία χτίστηκε εκείνα τα χρόνια.

Σε μια μικρή κοιλάδα δυτικά του μοναστηριού βρίσκεται το «αγίασμα» του Αγίου Κενδέα. Είναι ένα μικρό σπήλαιο 4Χ2,5 μ., στο οποίο κατεβαίνει ο επισκέπτης με σκαλοπάτια.

Πιστεύεται ότι αυτό ήταν και το αρχικό του ασκητήριο.

Ο Άγιος Κενδέας είναι ένας από τους Αλαμάνους αγίους που ήλθαν στην Κύπρο και ασκήτευσαν μέχρι το θάνατό τους σε διάφορα μέρη της Κύπρου.

Ο Άγιος σε ηλικία 18 χρονών πήγε για προσκύνημα στα Ιεροσόλυμα και στην συνέχεια έγινε μοναχός και κατέφυγε στην έρημο του Ιορδάνη, ζώντας μέσα σε σπήλαιο σαν ασκητής.

Υπήρξε μαθητής του αναχωρητή Ανανία. Στην έρημο ο Άγιος Κενδέας έκανε θαύματα με αποτέλεσμα να αποκτήσει φήμη, να γίνει ιερέας και να υπηρετήσει σε μοναστήρι.

Αργότερα κατέφυγε και πάλι στην έρημο. Εξαιτίας των διωγμών των Βλεμμύων, ο Κενδέας καθώς και άλλοι ασκητές εγκατάλειψαν τα ασκητήριά τους και ήλθαν στην Κύπρο, όπου διασκορπίστηκαν σε διάφορα μέρη του νησιού.

Ο Άγιος Κενδέας ασκήτεψε αρχικά σε παραθαλάσσια τοποθεσία στην Πάφο. Εκεί υπάρχει εκκλησία αφιερωμένη σ' αυτόν.

Στο συναξάρι του αναφέρεται ότι εκεί στην Πάφο ο Άγιος ετέθη επανειλημμένα σε δοκιμασίες από το πονηρό πνεύμα το οποίο έπαιρνε διάφορες μορφές, όπως ληστής, ωραία γυναίκα κ.ά.

Αργότερα ο άγιος εγκατάλειψε το ερημητήριό του στην Πάφο και εγκαταστάθηκε σε σπηλιά μεταξύ Αχερίτου και Αυγόρου. Εκεί έζησε το υπόλοιπα χρόνια της ζωής του κι έκαμε πολλά θαύματα.

Λίγο πιο κάτω από το μοναστήρι υπάρχει μια σπηλιά που ονομάζεται «καταφύι» δηλ. καταφύγιο που είναι, πιθανότατα, η σπηλιά μέσα στην οποία έζησε ο Άγιος. Εκεί υπάρχει και το αγίασμα του Αγίου.

Ο Άγιος Κενδέας είναι θαυματουργός. Θεραπεύει τους πόνους όπως νευραλγίες ρευματισμούς κ.ά. (τζιεγγές) γι' αυτό είναι γνωστός και ως «Άνς Τζεγγιάς».

Η εκκλησία τιμά τη μνήμη του στις 6 του Οκτώβρη.

Κάθε χρόνο αυτή την ημέρα γίνεται μεγάλο πανηγύρι στο μοναστήρι του, όπου μαζεύονται προσκυνητές από όλα τα μέρη της Κύπρου.